מתני' איש טעונות שמן ולבונה שמן ולא לבונה לבונה ולא שמן א) לא לבונה ולא שמן אואלו טעונות שמן ולבונה במנחת הסולת גוהמחבת דוהמרחשת הוהחלות ווהרקיקין מנחת כהנים זמנחת כהן משיח מנחת עובד כוכבים מנחת נשים חמנחת העומר טמנחת נסכים טעונה שמן יואין טעונה לבונה כלחם הפנים טעון לבונה ואין טעון שמן לשתי הלחם מומנחת חוטא ומנחת קנאות אין טעונין לא שמן ולא לבונה: **גמ'** נאמר רב פפא כל היכא דתנן סעשר תנן לאפוקי מדרבי שמעון דאמר עמחצה חלות ומחצה רקיקין יביא קמ"ל דלא ב) תנו רבנן פונתת עליה שמן ולא על לחם הפנים שמן ג) שיכול והלא דין הוא ומה מנחת נסכים שאינה טעונה לבונה טעונה שמן לחם הפנים שטעון לבונה אינו דין שטעון שמן ת"ל עליה שמן ולא על לחם הפנים שמן ושמת עליה לבונה ולא על מנחת נסכים לבונה שיכול והלא דין הוא ומה לחם הפנים שאינו טעון שמן טעון לבונה מנחת נסכים שטעונה שמן אינו דין שטעונה לבונה תלמוד לומר עליה לבונה ולא על מנחת נסכים לבונה מנחה לרבות מנחת שמיני ללבונה היא להוציא שתי הלחם שלא יטענו לא שמן ולא לבונה אמר מר עליה שמן ולא על לחם הפנים שמן אימא עליה שמן ולא על מנחת כהנים שמן מסתברא מנחת כהנים הוה ליה לרבויי ד) שכן עשרון כלי חוץ וצורה הגשה ואישים אדרבה לחם הפנים הוה ליה לרבויי שכן ציבורא חובה טמיא דאכיל פיגולא בשבתא מסתברא נפש אמר מר עליה לבונה ולא על מנחת נסכים לבונה אימא עליה לבונה ולא על מנחת כהנים לבונה מסתברא מנחת כהנים הוה ליה לרבויי שכן עשרון בלול בלוג מוגש בגלל עצם אדרבה מנחת נסכים הוה ליה לרבויי שכן ציבורא חובה ואיטמי בשבתא מסתברא נפש: מנחה לרבות מנחת שמיני ללבונה ואימא להוציא האי מאי אי אמרת בשלמא לרבות שפיר אלא אי אמרת להוציא למה לי קשעה מדורות לא ילפינן: היא להוציא שתי הלחם שלא יטענו לא שמן ולא לבונה ואימא להוציא מנחת כהנים מסתברא מנחת כהנים הוה ליה לרבויי שכן עשרון כלי מצה ועצם הגשה ואישים אדרבה

שתי

מתני' מנחת הסולת. ה]א)דמתנדב מנחה סתם מביא עשרון סלת ושמן ולבונה ובוללה וקומצה כמו שהיא חיה וכדידיה כתיב שמן ולבונה. בכל הנך אחריני לא כתיב לבונה אלא ממנחת סלת גמרינן דכתיב בה (ויקרא ב) נפש ומשמע דכל מנחת יחיד טעונה שמן ולבונה כו: **החלות והרקיקין.** האומר הרי עלי מנחת מאפה מביא חלות או רקיקין כדכתיב בויקרא [ב] ולהכי חשיב תרתי כיון דאי בעי חלות מייתי ואי בעי רקיקין מייתי: ו] **ומנחת נשים.** אשה שהתנדבה מנחה: **ומנחת העומר.** בה נמי כתיב שמן ולבונה כדכתיב (ויקרא ב) ואם תקריב מנחת בכורים והיא מנחת העומר. אבל מנחת נסכים לא בעיא לבונה כדמפרש בגמ': **גמ' כל היכא דתנן.** הנך ו)מנחות דמתניתין ז] (מנחות) עשר תנן כלומר כולן באות עשר עשר חלות כדאמרי' באלו מנחות (לקמן עו.): **לאפוקי מדרבי שמעון דאמר.** לקמן בהאי פירקין (דף סג.) האומר הרי עלי מנחת מאפה אם רצה יביא מחצה חלות מחצה רקיקין: **קמ"ל.** רב פפא דכל מנחות דמתניתין עשר ז)(הוא) ניהו דהך ח] חלות עשר חלות והן דרקיקין עשר רקיקין דהנך תרתי דומיא דהיינך: נ"א ח)**כל היכא דתנן.** ט] עוד בבא אחרת דמתני' ובפ' אלו מנחות ט) שתנו האי סידרי מנחות דמתניתין דדינן שוה עשר תנן ממנחת הסלת עד מנחת העומר לאפוקי מדר' שמעון דאמר כו' דלדידיה איכא י"א דבמנחת מאפה איכא ביה ג' מנחות אי בעי כוליה מצות ואי בעי כוליה רקיקין ואי בעי ה' חלות וה' רקיקין י)(א) י] ומתני' מדין שאר מנחות יא]: **ונתת עליה שמן.** במנחת העומר קאי: **מה מנחת נסכים שאינה טעונה לבונה.** כדקתני לקמן עליה לבונה ולא על מנחת נסכים לבונה: **טעונה שמן.** כדכתיב (במדבר כח) בלולה בשמן כתית: **לרבות מנחת שמיני** יב] **ללבונה.** ההיא דכתיב כ) ויהי ביום השמיני וגו' וכתיב ושור ואיל לשלמים לזבוח ומנחה בלולה בשמן ל): **ולא על מנחת כהנים שמן.** וה"ה נמי למנחת נשים יג] מ)וגרים דכל הנך לא כתיב בהו שמן בהדיא וחד מינייהו נקט: **מסתברא מנחת כהנים הוה ליה לרבויי.** בכל דיני מנחת העומר ולא להוציא שכן דומות יחד שתיהן באות עשרון כדכתיב (שמות טז) והעומר עשירית האיפה וסתם מנחות באות עשרון אבל לחם הפנים כתי' (ויקרא כד) שני עשרונים יהיה החלה וגו': **כלי.** כל המנחות טעונות כלי ללוש בפרק שתי הלחם (לקמן נו.) שאלו את רבי זו מנין כו' אבל לחם הפנים אינו נקדש אלא בתנור: **חוץ.** כל המנחות עבודתן בחוץ אבל לחם הפנים סידורו נ)בהיכל. יד] ועוד הכל נפסלו בלינה דקדשי קדשים הם ואין נאכלות אלא ליום אבל לחם הפנים עומד על השולחן משבת לשבת: **[הגשה].** כל המנחות טעונות הגשה ולחם הפנים אין טעון הגשה כדתנן במתני' דהאי פירקין (ס.): **אישים.** כל המנחות יש מהן מגופן לאישים דמנחת העומר נקמצת כדמפרש באלו מנחות (לקמן דף עב:) ומנחת כהנים כליל לאפוקי לחם הפנים דאין מגופן לאישים: **ציבור.** לחם הפנים ומנחת העומר קרבן ציבור הם ומנחת כהן יחיד הוא טו]: **בטומאה.** העומר ושתי הלחם ולחם הפנים חובה ודוחות טומאה בפרק כיצד צולין בפסחים (דף עו:) ה' דברים באים בטומאה ואין נאכלין בטומאה העומר ושתי הלחם ולחם הפנים כו' אבל קרבן יחיד לא דחי טומאה: **דאכיל.** שירי עומר נאכלין לכהנים וכן לחם הפנים אבל מנחת כהנים כולה כליל: **פיגולא.** כשירי עומר נוהג פיגול שהרי קומץ טז] מתירן וכלחם הפנים נוהג פיגול דבזיכין מתירין אותו וקיימא לן במסכת יומא בפרק הוציאו לו (דף ס.) כל דבר שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח נוהג בו פיגול אבל מנחת כהנים כולה כליל ואין לה מתירין ואין פיגול נוהג בה: **בשבתא.** דעומר קרב אפילו בשבת כדאמר בפ' רבי ישמעאל (לקמן דף סג:) ולחם הפנים סידורו בשבת: **מסתברא** יז] ס)**מנחת כהנים [ה"ל לרבויי.** מפני שבמנחה כתיב נפש [ויקרא ב] למדנו] דכל מנחת יחיד טעונה שמן: **[בלול].** מנחת כהנים ע)בלול: **בלוג.** בכל המנחות סגי בחד לוג [לעשרון] ומנחת נסכים יח] פ)יש ג' [לוגין] לעשרון: **מוגש.** עומר ושאר מנחות טעונות הגשה ולא מנחת נסכים כדמפרש במתני' (סא.): **בגלל עצם.** עומר ומנחת כהנים באות בגלל עצמן ומנחת נסכים באה בגלל זבח: מנחת נסכים ציבור היא שהרי באה עם התמידין ועומר נמי ציבור ושתיהן חובה ודוחות שבת וטומאה: **מסתברא נפש.** במנחת סלת כתיב נפש וכתיב לבונה ומהתם גמרינן לכל מנחת יחיד שטעונה לבונה: **אי אמרת בשלמא לרבות שפיר.** דקד"א שעה מדורות לא ילפינן קמ"ל:

שתי

ונתת עליה שמן. האי קרא במנחת העומר כתיב ואיצטריך למעוטי לחם הפנים משמע דלא אתי בק"ו ממנחת נסכים שאינה טעונה לבונה טעונה שמן והיא גופה דאינה טעונה לבונה לא ידעינן אלא מסיפיה דקרא דדריש עליה לבונה ולא על מנחת נסכים לבונה דלא ניהדר ונילף בק"ו מלחם הפנים שאין טעון שמן כדממעטינן מרישיה דקרא וטעון לבונה ואין שייך כאן לומר דלא ניכתוב עליה למעוטי לא בשמן ולא בלבונה ונימא חד ומחד תיקום בדוכתיה כי ההוא דפ"ב דזבחים (דף ח.) דלא דמי דהכא בלא ק"ו נמי הוו גמירי מהדדי או משאר מנחות או מדאיקרו מנחה תדע דהא אהני ק"ו דהכא איכא פירכי טובא ג): **היא** להוציא שתי הלחם. איצטריך למעוטי משום דאיקרו מנחה כדכתיב (ויקרא כג) מנחה חדשה: **ואימא** עליה שמן ולא על מנחת כהנים שמן. פי' בקונטרס והוא הדין למנחת נשים ק) וגרים ונראה דלא בעי לאקשויי מהנהו משום דדמו טפי לכל המנחות הכתובות שם דבעו שמן אבל מנחת כהנים לא דמיא להו דכליל: **כלי.** פי' בקונטרס כל המנחות בעו כלי ללוש בפרק שתי הלחם (לקמן דף נז.) שאלו לרבי ר) [זו] מנין כו' אבל לחם הפנים אינו נקדש אלא בתנור וקשה אי מדת יבש נתקדשה לחם הפנים נמי בעי כלי כדמוכח לעיל (דף נז.) דמרבי לחם הפנים למימון ואי מדת יבש לא נתקדשה תרוייהו לא בעו כלי ואי משום השמן בעו כלי אם כן לחם הפנים נמי דהא בעי למימר שיהא טעון שמן בלישה כמנחה ונראה לפרש דכלי היינו דלענין כלי שוו אהדדי מנחת העומר ומנחת ש) נסכים אבל לחם הפנים בעי שולחן ובזיכין ללבונה ומיהו גבי לבונה דבסמוך לא יתכן לומר כן: **פיגול** בשבת. אין זה כרבנא דאמר בפ"ק (לעיל ה:) דאין מחשבה פוסל אלא במי שראוי לעבודה לאפוקי מנחת העומר ואע"ג דהתם איירי במחשבה שלא לשמו ה"ה במחשבת פיגול מייתי לה בפ"ב דזבחים (דף כו:):

כי

מסורת הש"ס

א) [נדרים ב:], ב) [לקמן ס. עב:], ג) [לקמן סג:], ד) [לעיל יט: וש"נ], ה) המתנדב. ל"ק, ו) נ"א מנחות במתניתין דמנחות עשר כו'. ל"ק, ז) יעב"ץ מ"ו, ח) ל"א כל היכא דתנן האי סדרי מנחות דמתניתין דדינן שוה ועוד בבא אחרת דמתני' דפרק אלו מנחות עשר כו'. ל"ק, ט) [לקמן עב:], י) [ויקרא ט], כ) נ"א ומתניתין מני וגו' ל"ק ומפקין. ל"ק, ל) [שם], מ) צ"ל ועובדי כוכבים דכל. ל"ק, נ) נ"א בהיכל הס"ד ואח"כ מה"ד צורה הכל נפסלו כו'. ל"ק, ס) נפש לרבות מנחת כהנים דכל. ל"ק, ע) [צ"ל עשרון בלול בלוג], פ) [דסייעי לריעית הסין], צ) [ועיין היטב תוס' זבחים נח: ד"ה כל], ק) ועובדי כוכבים ונראה. ל"ק, ר) ל"ק, ש) [אולי צ"ל כהנים].

◆

תורה אור השלם

1. וְנָתַתָּ עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְשַׂמְתָּ עָלֶיהָ לְבֹנָה מִנְחָה הִוא: ויקרא ב טו

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לישנא אחרינא וכו' וה' רקיקין ומשונין מדין שאר:

◆

רבינו גרשום

מנחת הסולת שקומצה כשהיא סולת: חלות ורקיקין. היינו מנחת מאפה: אמר רב פפא כל היכא דתנן כל הני י' מנחות עשר עביד מכל חדא וחדא: לאפוקי מדר' שמעון דאמר האומר הרי עלי מנחה מאפה יביא ה' (ומחצה) חלות ה' (ומחצה) רקיקין קמ"ל דלא. דאין חלות פחות מעשר ולא רקיקין פחות מעשר ואי בעי מביא עשר חלות ואי בעי מביא עשר רקיקין וי"א ה' חלות וה' רקיקין: לישנא אחרינא כל היכא דתנהי למנחות עשר תנן דעשר מנחות קא חשיב במתניתין לאפוקי מדר' שמעון דלטעמיה הוו חדסרי דאיהו עביד ממנחת מאפה תלת דאי בעי להביא י' חלות מביא ואי בעי להביא י' רקיקין יביא ואי בעי להביא ה' חלות וה' רקיקין יביא קמ"ל דלא דעשר תנן ואין מביא מחצה חלות ומחצה רקיקין: ונתת עליה שמן. במנחת העומר כתיב ואם תקריב מנחת בכורים וגו' ונתת עליה שמן: מנחת שמיני של מלואים דכתיב ושור ואיל לשלמים לזבוח לפני ה' ומנחה בלולה בשמן: שכן עשרון. עומר אין בו אלא עשרון כדכתיב והעומר עשירית האיפה. ומנחת כהנים עשרון. לאפוקי לחם הפנים דהוו כ"ד עשרונים. דכתיב שני עשרונים יהיה החלה האחת: מנחת העומר ומנחת הכהנים הוו חוץ בעזרה על מזבח החיצון. וצורה היינו לינה כלומר דנפסלין בלינה: וטעונין הגשה אצל המזבח. ואישים שיש בהן הקטורה לאפוקי [illegible] לחם הפנים דאינן באין בחוץ אלא בפנים בהיכל ואינו נפסל בצורה בלינה דז' ימים היה לן. ואין טעון הגשה אצל המזבח. ואין ממנו הקטורה לאישי' מגופו: שכן ציבורא. עומר ולחם הפנים של צבור הן ובאין חובה. ובאין נמי בטומאה ויש בהן אכילה לכהנים. ויש בהן משום פיגול. דכל דבר שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח יש בו משום פיגול. ובאין נמי בשבת לאפוקי מנחת כהנים דאין בה חד מכל הני: אפילו הכי מסתברא נפש. מסתברא דמרבי' מנחת כהנים משום דבהר א) אתחלתא דפרשתא דמנחות ונפיש וסמיך להו פרשת מנחת העומר. וכל דנפש הוא [מרבין] כלומר דיחיד כגון מנחה בהנים מרבינא דניהוי כמנחת העומר אבל לחם הפנים דציבור לא: מנחת כהנים בלול בלוג שמן כמו מנחת העומר, וטעונה הגשה ובאה בגלל עצמה כמו מנחת העומר לאפוקי מנחת נסכים דבאה בג' עשרונים ובלול בשמן ג' לוגין. ואינה טעונה הגשה. ואינה באה אלא בגלל הזבח: כלי. מנחת העומר ומנחת כהנים כלי מקדשן לאפוקי שתי הלחם דתנור מקדשן דלאחר שנאפו מתקדשין. ועצם לאפוקי שתי הלחם דלא באין בגלל עצמן אלא בגלל כבשים ואין מקטיר משתי הלחם

עין משפט נר מצוה

מה א מיי' פי"ב מהל' מעה"ק הלכה ז:
מו ב מיי' פי"ג שם הלכה ה:
מז ג ד מיי' שם הל' ו:
מח ה ו מיי' שם הל' ח:
מט ז מיי' שם הל' ג ד:
נ ח מיי' פ"ו מהלכות תמידין ומוספין הל' יג:
נא ט מיי' פ"ב מהלכות מעה"ק הלכה ד:
נב י מיי' שם הלכה א:
נג כ מיי' פ"ד מהל' תמידין ומוספין הל' י:
נד ל מ מיי' פי"ב מהל' מעה"ק הלכה ז:
נה נ מיי' שם פי"ג הלכה י:

◆

מוסף רש"י

כל היכא דתנן. כלומר מנחות עשר תנן. כלומר מנחות שוות בדין אחד לאפוקי מדר"ש. דמשפי חד מנחה כמה דמכשר מנחת מאפה בתלתא גווני דלדידיה הוי י"א מנחות (להלן עב: בתו"י).

◆

שיטה מקובצת

א) לא שמן ולא לבונה: ב) דלא מנה"ם דתנו: ג) שיכול והלא דין הוא. רשב"ם לא גרים בשום מקום שניהם לפי שהם סותרים זה את זה. תו"ה: ד) שכן עשרון כלי. פרש"י מנחה טעונה כלי כדדרשינן לקמן את החטאת (ואת העולה ואת המנחה) [אא"ה שם איתא את האשם ואת החטאת אשר יאפו את המנחה לבלתי הוציא אל החצר החיצונה מנחה דומיא דחטאת ואשם מה חטאת ואשם] טעונה כלי אף מנחה טעונה כלי וקשה דא"כ שתי הלחם נמי לירבו דהא אקרי מנחה וכ"ת דלא ילפינן מחטאת אלא מנחה הטעונה כלי שרת היינו אותן שטעונות שמן דמדת יבש לא נתקדשה א"כ מנחת כהנים נמי תבעי כלי הרי עד השתא לא שמעינן דבעי שמן ואהא קיימינן לאכוחי וצריך לומר דלא ילפינן מחטאת אלא דבר שממנו לאישים כמו חטאת אבל שתי הלחם אין ממנו לאישים: ה) הסלת. המתנדב: ו) מייתי הס"ד ואח"כ מה"ד ומנחת כהנים. כהן שהתנדב אחת מחמש מנחות הללו הס"ד ואח"כ מה"ד ומנחת כהן משיח חביתין הס"ד ואח"כ מה"ד עובד כוכבים מתנדב מנחה כדמרבינן מאיש איש לקמן באלו מנחות הס"ד: ז) דמתני' עשר תנן: ח) דהך חלות: ט) דתנן כגון בבא אחרת דלקמן ובפ' אלו מנחות כך יש בפירש"י של מהר"ם ותיבות עוד בבא אחרת דמתני' ובפ' אלו מנחות שתנו נמחק: י) ומתניתין לא חשיב אלא בתורתי: יא) מנחות הס"ד ואח"כ מה"ד מנא הני מילי. אמנחת נסכים ואלחם הפנים ואשתי הלחם קאי דקא ממעיט להו במתניתין: יב) ללבונה כלומר מנחת שמיני למילואים: יג) ועובד כוכבים חיבת וגרים נמחק: יד) בהיכל הס"ד ואח"כ מה"ד צורה. כל המנחות נפסלו כו' ליום ולילה: טו) יחיד הוא הס"ד ואח"כ מה"ד חובה טמא. העומר ולחם הפנים: טז) קומץ מתירו: יז) מנחת כהנים. וכל מנחת יחיד טעונה שמן דכתיב במנחת הסלת ונפש כי תקריב וכתיב בה שמן ומההוא נפש מרבינן כל מנחת יחיד דטעונה שמן: יח) מנחת נסכים יש ג' עשרונים הס"ד ואח"כ מה"ד בלול בלוג בכל המנחות סגי בחד לוג ומנחת נסכים יש ג' לוגין לעשרון:

א) נראה דצ"ל משום דבאתחלתא דפרשתא דמנחות כתיב ונפש וסמיך להו וכו'.